

STANOWISKO RADY OCHRONY PRACY

w sprawie programu wieloletniego pn.: "Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy" - wyniki I etapu: lata 2008-2010 - plan II etapu: lata 2011-2013

Rada Ochrony Pracy na posiedzeniu 12 kwietnia 2011 r. zapoznała się z wynikami I etapu programu wieloletniego pn. "Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy" zrealizowanego w latach 2008-2010 oraz z planem II etapu, które przedstawił w prezentacji oraz Raporcie Centralny Instytut Ochrony Pracy - Państwowy Instytut Badawczy, jako Główny wykonawca i Koordynator.

Rada przyjęła informację o zróżnicowanym pakiecie opracowanych w programie rozwiązań prewencji technicznej i organizacyjnej zagrożeń w środowisku pracy. Do najważniejszych wyników uzyskanych w ramach realizacji I etapu programu zaliczyć należy:

1. Opracowanie podstaw do wdrażania nowych dyrektyw i monitorowania implementacji dyrektyw już wdrożonych z dziedziny bezpieczeństwa i ochrony zdrowia, w tym 5 dyrektyw podstawowych (89/391/EWG; 89/654/EWG; 89/655/EWG; 89/656/EWG; 98/24/WE).
2. Rozwój krajowego systemu monitorowania stanu bezpieczeństwa i warunków pracy poprzez opracowanie: projektów normatywów higienicznych (44); metod pomiaru środowiska, procedur analitycznych (36); projektów norm (270); propozycji zmian w uregulowaniach prawnych (9).
3. Udoskonalenie systemu oceny zgodności z wymaganiami bezpieczeństwa, higieny pracy i ergonomii wyrobów, systemów zarządzania i kompetencji personelu poprzez: budowę stanowisk i aparatury badawczej (50); oraz opracowanie procedur oceny zgodności (95).
4. Wspomaganie oceny ryzyka i zarządzania bezpieczeństwem i higieną pracy poprzez opracowanie narzędzi, serwisów internetowych, programów komputerowych i baz danych (51).
5. Opracowanie i udostępnienie innowacyjnych rozwiązań i środków do stosowania w przedsiębiorstwach i innych organizacjach dla poprawy bezpieczeństwa i warunków pracy obejmujących: rozwiązania techniczne (41); rozwiązania organizacyjne (22); kryteria, wymagania i zalecenia do poprawy warunków pracy (116).
6. Transfer wiedzy na rzecz podniesienia świadomości w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy do przedsiębiorstw i innych organizacji obejmujący: materiały informacyjne ? 76 (w tym w wersji internetowej); materiały szkoleniowe (22); wydawnictwa zwarte ? 40 (np. monografie, poradniki).
7. Publikacje naukowe i popularnonaukowe (590); referaty na konferencjach krajowych i zagranicznych (620).
8. Prowadzenie wszechstronnych działań upowszechniających problematykę bezpieczeństwa pracy i ochrony zdrowia skierowanych do masowego odbiorcy m.in. poprzez krajowe i zagraniczne wystawy i targi poświęcone problematyce bezpieczeństwa pracy, organizację konferencji, seminariów, konkursów wiedzy. Szeroki odbiór społeczny miały też konkursy plastyczne, z udziałem artystów, a także dzieci, w tym 3 edycje ogólnopolskiego konkursu na plakat bezpieczeństwa pracy ("Kultura pracy", "Ryzyko" i "Oświelenie"). Ważne były również informacyjne kampanie społeczne dotyczące ryzyka zawodowego w budownictwie, górnictwie i przetwórstwie przemysłowym.

Raporty z prac I etapu programu, a także wyniki Narodowego Programu Foresight "Polska 2020" przewidują, że w najbliższych latach nastąpi w Polsce rozwój wielu zaawansowanych technologii produkcyjnych (nano- i biotechnologie), a także technologii informacyjnych stanowiących płaszczyznę do powstawania i dystrybucji innowacji. Zmiany te przekładają się na nowe lub narastające problemy związane z środowiskiem pracy, w tym psychospołecznym. Wynika to ze zwiększającej się konkurencyjności i niepewności zatrudnienia, starzenia się społeczeństwa, intensyfikacji pracy wpływającej na presję czasową, stres czy przemoc psychiczną.

W tym kontekście Rada stwierdza, że uzasadniona jest kontynuacja programu wieloletniego "Poprawa bezpieczeństwa i warunków pracy" w latach 2011-2013. Stanowi on bowiem podstawę polskiej strategii w dziedzinie bezpieczeństwa i higieny pracy, której celem horyzontalnym jest ogólnospołeczna zmiana jakościowa podejścia do problematyki kształtowania kultury bezpieczeństwa.

Pozytywnie ocenić należy przyjęty sposób monitorowania stanu osiągnięcia zakładanych celów na podstawie opracowanego systemu wskaźników: produktu, rezultatu i oddziaływania ujętych w odniesieniu do poszczególnych zadań i projektów oraz Programu jako całości.

Za podstawowy wskaźnik charakteryzujący oddziaływanie opracowanych rozwiązań technicznych i organizacyjnych przyjęto zmniejszenie o 30% liczby osób pracujących w warunkach narażenia na niebezpieczne, szkodliwe lub uciążliwe czynniki środowiska pracy w okresie 5 lat po zakończeniu programu. Wpłynie to pośrednio także na zmniejszenie liczby wypadków przy pracy i chorób zawodowych oraz kosztów niewłaściwych warunków pracy ponoszonych przez państwo i społeczeństwo.

W tym kontekście szczególnego znaczenia nabiera efektywne współdziałanie wnioskodawcy - Ministra Pracy i Polityki Społecznej oraz Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego - jako organu współpracującego w zakresie badań. Niewątpliwie za istotne wsparcie dla osiągnięcia założonych celów II etapu Programu należy także uznać bezpośrednią współpracę wykonawców programu z organami nadzoru i kontroli warunków pracy, w tym szczególnie Państwową Inspekcją Pracy oraz pozyskanie przez Koordynatora deklaracji udziału w fazie badań, a przede wszystkim w fazie wdrażania i upowszechniania wyników, grupy ponad 100 przedsiębiorstw i instytucji.

Mając na uwadze pełną realizację I etapu programu i osiągnięte wyniki, Rada z uznaniem ocenia wykonanie programu w okresie 2008-2010 oraz sposób przygotowania II etapu programu na lata 2011-2013, zarówno co do doboru merytorycznego tematyki oraz jej realizatorów (17 jednostek naukowych) jak i struktury programu oraz procedur jego realizacji.

Rada stwierdza, że realizacja Programu wpłynie na zwiększenie skuteczności działań na rzecz poprawy bezpieczeństwa i warunków pracy, w tym w szczególności na:

- poprawę stanu bezpieczeństwa i ochrony zdrowia w środowisku pracy i życia oraz związaną z tym możliwość wydłużenia aktywności zawodowej,
- ograniczenie strat ekonomicznych związanych z niewłaściwymi warunkami pracy w przedsiębiorstwach,
- zwiększenie konkurencyjności polskich przedsiębiorstw dzięki zastosowaniu nowych rozwiązań organizacyjnych i technicznych oraz zapewnieniu dostępu do innowacyjnych wyrobów i technologii z obszaru bezpieczeństwa pracy.

Rada zaleca:

1. ścisłą współpracę organów nadzoru i kontroli warunków pracy, w tym przede wszystkim Państwowej Inspekcji Pracy z Koordynatorem programu celem ukierunkowania i bieżącego wdrażania osiągniętych wyników w przedsiębiorstwach;
2. zaangażowanie mediów publicznych w upowszechnianie wiedzy o nowych rozwiązaniach chroniących życie i zdrowie w procesach pracy celem kształtowania w społeczeństwie kultury bezpieczeństwa.

PRZEWODNICZĄCA
Rady Ochrony Pracy

Posel Izabela Katarzyna Mrzygłocka

Warszawa, 10 maja 2011 r.